

Лекція 9.1. Використання методології багаторівневого врядування для забезпечення сталого розвитку

Загалом **багаторівневе врядування** – це скоординовані дії з боку суб'єктів з різних рівнів та сфер, що спрямовані на розв'язання спільно значущих завдань.

Його реалізують цілий ряд урядових та неурядових представників наднаціонального, національного, регіонального і місцевого рівнів, які можуть взаємодіяти між собою відповідно до спільно визначених цілей.

Головним чинником успіху тут стає якість вертикальної і горизонтальної взаємодії. Сьогодні ми часто можемо бачити брак узгоджених дій, а, відповідно, і результатів.

Концепція багаторівневого врядування запропонована в 90-х роках минуло століття політологами Лізбет Хуге та Гері Марксом і з того часу вона цілеспрямовано впроваджується в багатьох державах.

Комітетом регіонів ЄС у 2014 році навіть схвалена Хартія багаторівневого врядування, яку на сьогодні підписали і прийняли до впровадження 200 територіальних органів влади та їх об'єднань з 26 держав. Україна поки що лише починає шлях до такої моделі управлінських відносин.

Якою ж є **практична методологія такого врядування?**

Першим завжди з'являється лідер, який усвідомлює наявність проблеми та ініціює її розв'язання серед широкого кола організацій різних рівнів. Щодо сталого розвитку таким лідером у світі є Організація Об'єднаних Націй.

У державі лідерами можуть стати будь-які організації чи навіть особи. Наприклад, лідерство у визначенні цілей сталого розвитку України на період до 2030 року належить Президентові України. Водночас, як бачимо, в цьому напрямі потенційних лідерів та учасників може бути дуже багато. В моделі багаторівневого врядування кожен із них може виступити як ініціатор, радник чи консультант, інвестор або виконавець і цим самим може зробити свій посильний внесок у результати.

Але необхідним є визнання того факту, що їхні інтереси щодо конкретних завдань сталого розвитку перетинаються і є готовність хоча би до мінімальних дій.

Виходячи зі світової практики, цьому зазвичай передують підготовка і широке оприлюднення базових доповідей, які готуються на національному або наднаціональному рівнях.

На сьогодні є багато способів узгодження дій, в тому числі, завдяки цифровізації та мережевим технологіям.

Саме на їх основі мають визначатися цілі та завдання, які, залежно від глибини і масштабу, можуть досягатися в рамках стратегій, програм або окремих проєктів.

При цьому очевидно, що багато представників не будуть зацікавлені в реальній зміні своєї поведінки, адже держави прагнуть підвищити свій ВВП, бізнес – прибутковість, а громадяни – задовольняти дедалі зростаючі потреби. Водночас за певних стимулів і вони будуть вимушені поводитися більш екологічно. Важливо знайти такі стимули. І тут потрібні інноваційні підходи.

Наступним етапом є підготовка спільних багаторівневих стратегій, програм, планів чи проєктів, що базуються на використанні знань і досвіду залучених сторін. Дуже важлива ув'язка всіх проєктів в одне ціле та їх перевірка на відповідність поставленій меті. Одночасно мають розроблятися системи оцінювання та моніторингу ініціатив.

Далі здійснюється практичне впровадження проєктів і, за потреби, коригування. На цьому етапі необхідна мобілізація зусиль та ресурсів усіх сторін. Саме тому необхідні координаційні структури, які б на період ініціативи здійснювали координацію дій.

Оцінювання результатів у цій моделі теж має бути спільне.

Важливу роль відіграють і спільна підсумкова доповідь про ініціативу, обмін досвідом та навчання.

Отже, методологія багаторівневого врядування схожа на традиційну проєктну методологію, але на кожному з етапів має бути узгодження дій багатьох сторін.

Відповідно, труднощі пов'язані із тим, що процес політики стає менш передбачуваним, потребує більше часу та потужної координації.

Та зрештою вона дозволяє зробити публічну політику більш гнучкою, наближеною до усіх сторін і більш результативною.

Які базові умови потрібно формувати в Україні для багаторівневого врядування у сфері сталого розвитку?

- ✓ Здійснювати тематичні дослідження та інформувати громадян.
- ✓ Проводити навчання потенційних учасників багаторівневих ініціатив
- ✓ Запроваджувати гранти та стимули для багаторівневих проєктів у цій сфері, допомагати в їх реалізації.
- ✓ Підтримувати появу будь-яких форм багаторівневого партнерства: спільні робочі та міжвідомчі групи, угоди, меморандуми, спільні фонди, форуми, платформи тощо.

Так, корисними є всі заходи, які забезпечують багаторівневу інтеграцію навколо спільної мети – забезпечення балансу між задоволенням сучасних потреб людства і захистом інтересів майбутніх поколінь.

Єднаймося в діях!